

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

Notícies ACCC

Número 21

26/9/2007

L'ACCC és membre de: World Federation of Science Journalists

European Union of Science Journalists' Associations

EUSJA

L'ACCC COLLABORA AMB L'ESOF 2008, QUE SE CELEBRARÀ A BARCELONA EL JULIOL DE 2008

Del 18 al 22 de juliol del 2008 tindrà lloc a Barcelona l'European Science Open Forum, ESOF2008 (<http://www.esof2008.org>), per al qual l'ACCC col·laborarà en algunes activitats per a comunicadors, científics i públic general.

Per una banda, l'ACCC coorganitzarà la proposta plantejada per l'EUSJA (European Union of Science Journalists Associations), en el marc dels debats científics que tindran lloc al Palau de Congressos, i les propostes de l'ACOM (Associació Catalana d'Observadors Meteorològics) d'una exposició i cicle de 3 xerrades sobre la contribució catalana a la meteorologia i experiments de física de l'aire.

A més, la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació que

coordina el Comitè Local d'ESOF 2008, ha demanat a l'ACCC que organitzi una festa per als periodistes científics que assisteixin a l'esdeveniment.

Per altra banda, l'ACCC ha proposat, amb la col·laboració de Biocat (Fundació Bioregion de Catalunya) i com a activitat paral·lela a l'ESOF destinada principalment als periodistes estrangers membres d'associacions d'EUSJA, una visita guiada a alguns indrets vinculats a la ciència i la tecnologia de Barcelona. Des de l'Hospital de Sant Pau, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques o els museus de la Ciutadella, fins al modern Parc de Recerca Biomèdica o el districte 22@.

EUROSCIENCE
OPEN FORUM
**ESOF
2008**
SCIENCE FOR
A BETTER LIFE
BARCELONA,
JULY 18 - 22

LA FECYT APROVA EL PROJECTE OXIGEN

La FECYT (Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología) ha aprovat concedir una subvenció per a la proposta presentada per l'ACCC -per a organitzar la lectura dramatitzada de l'obra *Oxigen*, de Carl Djerassi i Roald Hoffmann.

L'obra *Oxigen* posa en escena el jurat dels premis Nobel de Química, que el 2001, en el centenari de la seva fundació, proposa guardonar amb un premi de caràcter retrospectiu la descoberta de l'oxigen el segle XVIII, i ha de decidir entre els candidats Lavoisier, Scheele i Priestley.

L'obra, que ha estat representada en diversos països i traduïda a diverses llengües, és un referent de teatre divulgatiu, en què es barregen la recerca científica, els conflictes emocionals dels protagonistes i el destacat paper de les companyes dels científics en el procés del treball investigador.

Se'n faran dues lectures dramatitzades, els dies 19 i 26 de novembre. El lloc i l'hora s'anunciaran oportunament.

L'expedició del BIO Hespèrides i l'Any Polar Internacional

Rosa Martínez, vocal d'activitats de l'ACCC i redactora científica de la Universitat de Barcelona (UB), i José Manuel Abad, cap de premsa de l'Any Polar Internacional (IPY), han participat en l'expedició SVAIS de l'Any Polar Internacional a l'oceà Àrtic en el vaixell BIO (*Buque de Investigación Oceánica*) -Hespèrides.

L'objectiu d'aquesta expedició, finançada pel Ministeri d'Educació i Ciència i dirigida per Angelo Camerlenghi, investigador del GRC- Geociències Marines UB i ICREA, és estudiar el canvi climàtic natural i el relleu dels fons marins àrtics. Podeu consultar les cròniques dels expedicionaris de la campanya SVAIS al blog de la pàgina web de l'Any Polar Internacional (<http://www.api-spain.es/Blog.html>)

El BIO Hespèrides en una de les seves expedicions

Pere Estupinyà, ex tresorer de l'ACCC rep una beca del MIT

Pere Estupinyà, que fins al març d'enguany era membre de la Junta directiva de l'ACCC, ha estat seleccionat com a únic europeu al 2007 i com a primer espanyol en els 25 anys d'antiguitat de la convocatòria, com a beneficiari d'una de les 10 beques Knight que convoca anualment el MIT (Massachusetts Institute of Technology) perquè periodistes científics en actu passin un curs acadèmic en aquell centre universitari nord-americà, millorin la seva comprensió de la ciència i actualitzin els seus coneixements, assistint a seminaris, les classes de la Universitat de Harvard o del MIT que desitgin i estant en contacte amb científics de prestigi i polítics, sense la pressió del treball diari.

Per a més informació:

<http://web.mit.edu/knight-science/fellows/current.html>

BREUS

Cuadernos de comunicació científica de per als socis ACCC.

La Fundació Dr. Antonio Esteve, obsequiarà als socis de l'ACCC amb dos llibres de comunicació científica de la seva col·lecció "Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve": *Debates sobre periodismo científico* (Num. 4) i *Jornada sobre periodismo biomédico* (Num.7).

Els socis de l'ACCC rebran per correu postal ambdues publicacions durant el mes d'octubre.

Us recordem que si voleu subscriure-us a la llista de distribució de l'ACCC trobareu tota la informació a l'adreça: <http://groups.yahoo.com/group/acccnet>

ENTITATS COL·LABORADORES DE L'ACCC:

UN ESCALFAMENT PARTICULAR DES D'UNA INCERTESA INCÒMODA

ISABEL TROYTIÑO. ACCC

El darrer 10 d'agost, un dels membres de la llista de distribució de l'ACCC hi envià un missatge convidant a la lectura d'un reportatge del Newsweek del 13 d'agost de 2007 (al quiosc des del 6 d'agost), que relatava la lluita política i econòmica en el posicionament a favor o en contra de l'activitat humana en el canvi climàtic, polèmica de moda des de l'emissió del documental d'Al Gore, *An Inconvenient Truth* (Una veritat incòmoda). En aquest documental, Al Gore tractava de demostrar, basant-se en els resultats d'estudis científics, que l'activitat industrial del món desenvolupat, en especial l'augment del CO₂ degut a l'ús de combustibles fòssils com el carbó, el petroli i el gas natural, incidia directament en un escalfament global desproporcionat, i profetitzava la fi de la vida al planeta a menys que es prenguessin mesures correctores.

El llistaire resumia que "l'article analitza qui és al darrere de la lluita científica per demostrar que el canvi climàtic no té origen humà, quines són les seves motivacions, i quins els arguments manipulats que utilitzen".

El missatge va suscitar una extensa discussió entre els qui no es van desconnectar de la xarxa a l'agost, mes tradicional d'absentisme, i altres membres aportaven alguns exemples més sobre el tractament del canvi climàtic en l'opinió pública, anècdotes de discursos de polítics, economistes i experts en els mitjans, -principalment oposats a la hipòtesi antropogènica de l'escalfament global en els darrers anys, quan més activitat industrial hi ha, i quan el protocol de Kyoto encara és poc més que una declaració d'intencions.

En aquests discursos, a tall d'exemple, s'esgrimien raons per despreocupar-se, com el fet que el canvi climàtic és un fenomen natural, o la hipòtesi que els canvis en altres planetes i satèl·lits del nostre sistema solar afecten molt més la Terra del que pugui incidir-hi la nostra vida quotidiana. Al cap i a la fi, no podem pas dir que hi hagi una correlació fiable entre desenvolupament econòmic i activitat industrial, d'una banda, i l'augment de les temperatures, donat

que les temperatures més altes que s'han produït queden lluny de l'actualitat més recent.

Tot i així, el debat no argumentava una postura a favor o en contra de la repercussió de l'activitat humana a l'escalfament global. La principal preocupació dels qui van participar-hi era determinar quina informació han de donar els qui han d'informar d'entre tanta varietat d'opinions sustentades en fonts documentals científiques divergents. Quina triar? En quin discurs caldria basar-se per donar un missatge més o menys verosímil?

Els comunicadors científics han de traduir conclusions i informes científics en un missatge planer i comprensible pel consumidor de mitjans comú. Ara bé, l'article de Newsweek convidava a reflexionar sobre la disgregació que hi ha entre els científics que estudien el canvi climàtic i els proveïdors de les fonts documentals per concloure una cosa o una altra. Aquesta disgregació ultrapassa els límits d'allò que és demostrable a través del mètode científic; a més a més, està condicionada pels interessos polítics i econòmics que puguin comprar-la. Una altra aportació, d'entre les anècdotes que es van esmentar, era la poca accessibilitat a la metodologia dels estudis científics per a poder avaluar críticament la validesa de la informació que es transmet, com per exemple el cas dels estudis de la NASA, que no desvetlla la metodologia emprada en les seves aproximacions i conclusions, i que està directament vinculada al govern dels EUA.

Es va fer referència al fet que la majoria dels reportatges de canvi climàtic que tenen més repercussió en l'opinió pública, solen ser produïts per grups de comunicació de països desenvolupats, majoritàriament prenent les seves fonts documentals d'estudis científics dirigits per institucions dels mateixos països sobre la variació de temperatures al mateix territori, i en molts casos sense considerar si hi ha hagut escalfament en altres països a la cua del desenvolupament industrial. En relació a aquesta no al·lusió, un membre va aportar uns enllaços a informes relativament recents, d'aquests estudis en països com Kenya, la Xina o Egipte.

Durant el debat, es van exposar altres exemples polèmics respecte a decisions de política ambiental. De fet, tot i que tothom anava a-

Portada del setmanari Newsweek on es publicà el reportatge que va inspirar la discussió.

portant més o menys exemples del mateix, les expectatives que aquesta polèmica mediàtica es solucionés amb una mica de sentit comú i d'intencionalitat educativa, van divergir bastant, tot i que el caire era bastant pessimista, "Si hi hagués real voluntat de trobar sortides a crisis energètiques, canvis climàtics o contaminacions, es farien, es publicarien i es discutirien més anàlisis de cicles de vida comparatius, i es farien arribar al públic. Però no es farà", era una de les opinions del debat.

Acomiadant el mes en què se situa aquesta tertúlia, un altre membre va tancar el debat afegint-hi potser una bona notícia per a la línia que es plantejava entre els tertulians, amb un enllaç relacionat amb la notícia de que la BBC havia suspès un programa dedicat al canvi climàtic, "Per què ha decidit la BBC suspendre un programa sobre el canvi climàtic que havia de combinar informació, espectacle i famosos? Sembla que la decisió de dedicar un especial televisiu al canvi climàtic va despertar suspicàcies en la vella guàrdia de la cadena que, no sense una mica de raó, es va preguntar si era feina de la BBC fer *prosel·litisme*... L'article esmentat relaciona la suspensió del programa amb el mal resultat general dels concerts Live Earth el mes de juny passat... i cita una frase que m'ha agradat, que m'ha fet pensar, vaja: "a la gent no li agrada que l'alliçonin. N'hauríem de prendre nota, diria... però la veritat és que no sé de quina manera!"

Nota: Els missatges corresponents a aquest debat poden veure's en l'arxiu de la llista de distribució de l'ACCC. Són a disposició de les persones subscriptes a la llista, independentment de la data de subscripció.

CONVOCATÒRIES

Convocatòria de la WFSJ per a periodistes que vulguin viatjar a l'Oceà Àrtic

L'abril de 2008 un grup de periodistes científics de tot el món podrà gaudir d'una setmana a l'Àrtic en el trencaglaç canadenc Amundsen (el mateix que descriu Carles Pedrós-Alió en el seu llibre *Desert d'aigua*. Crònica d'un científic varat a l'Àrtic).

La World Federation of Science Journalists (WFSJ) —a la qual pertany l'ACCC— és una de les entitats organitzadores de la setmana per als periodistes científics. Podreu trobar informació sobre la convocatòria a: <http://www.wfsj.org/projects/page.php?id=62>

LLIBRES

Publicacions WFSJ.

La WFSJ ha publicat i posat a disposició a través de la seva web en pdf la *2007 Science Journalist Association Guide*, de Jessica White, i *Setting up your own Science Journalists' Association* de Barbara Drillsma. Ambdues publicacions es poden descarregar en pdf de la pàgina <http://www.wfsj.org/resources/page.php?id=36>.

Us recordem que si voleu subscriure-us a la llista de distribució de l'ACCC trobareu tota la informació a l'adreça: <http://groups.yahoo.com/group/accnet>

ENTITATS COL·LABORADORES DE L'ACCC:

